

## HODNOCENÍ A REFLEXE

Krátký popis některých technik reflexe a hodnocení z hodin didaktiky slouží jako inspirace k vlastní pedagogické praxi. Způsob použití či úprava jednotlivých technik je vždy v rukách učitele: ten musí zvážit vhodnost jednotlivých metod vzhledem k cíli a hodnocené činnosti. Hodnocení i reflexe je nástroj, je potřeba jeho užití pečlivě zvolit podle účelu a situace, nic tedy neplatí „univerzálně“.

### A. Techniky vhodné k reflexi vlastní pedagogické činnosti

Mohou nám pomoci vyhodnotit úspěšné/neúspěšné lekce, jejich slabé a silné stránky, popřípadě zaznamenat možnosti nápravy a vyhodnocení možných rizik.

#### 1. SWOT (přehledná tabulka jako samostatný soubor ve studijních materiálech)

##### Vnitřní faktory (týkají se samotné koncepce lekce)

**Strength:** Silné stránky lekce (Např. Informační přínos, pestrost technik, přitažlivost zpracování)

**Weakness:** Slabé stránky lekce (Např. Malá aktivizace žáků, nepřitažlivé zpracování, nedostatek obrazového materiálu atd.)

##### Vnější faktory (týkají se vztahu lekce a okolí, vnějších faktorů)

**Opportunities:** Příležitosti (Např. Další možnosti využití lekce mimo školní prostředí)

**Threats:** Hrozby (Např. Selhání promítací techniky, pokud je její zapojení značnou součástí lekce atd.)

#### 2. Tabulka reflexe

<b>Pohled zpět:</b> <b>Co se nám povedlo?</b> Co z hodiny fungovalo? Jaké metody, techniky, informace...?	<b>Pohled vpřed:</b> <b>Co se naopak nepovedlo?</b> Kdy nastal/a zmatek, nuda..? Jaké metody, části lekce „nefungovaly“?
Co si z toho vzít do budoucna? (Zapamatovat si aktivity a přístupy, které byly úspěšné, co ve třídě fungovalo, co žáky bavilo, čemu porozuměli atd.)	Jak to napravit? Pomohou některé maličkosti, aby aktivity fungovaly lépe? (Lepší instrukce, menší skupinky, jiné hodnocení? Více/méně času? Názorná demonstrace?) Je vhodné aktivity změnit? Změnit cíle? Vynechat?

## **B. Techniky vhodné k reflexi aktivit, zážitků, výstav, skupinové práce, tvůrčí činnosti, zhlédnutých dokumentů atd.**

Tyto metody můžeme použít k zjištění názoru žáků na proběhlou činnost.

### **1. Nonverbální metody:**

**Póly/škály:** Vhodné k rychlému zjištění stanoviska, názoru, líbí/nelíbí, bavilo/nebavilo atd. Předem stanovíme otázky či kategorie, kde je možné vyjádřit míru souhlasu/nesouhlasu a to zvednutím ruky (nejníže-nejméně, nejvýše-nejvíce). Variantou je rozmístění dvou bodů (Ano/ne, Líbí/nelíbí, Souhlasím/nesouhlasím atd.) a nechat žáky se mezi nimi volně pohybovat v závislosti na osobním názoru (na základě vzdálenosti od jednotlivých bodů vyjádřit míru souhlas/nesouhlas atd.)

**Živé obrazy:** Cílem je vytvořit živý obraz (v menší či větší skupině), který by reflektoval dojmy např. z výstavy, proběhlé činnosti. Jednotliví aktéři mohou posléze slovně „dovysvělit“ záměr/postoj atd.

**Tvorba umělecké díla:** „Umělecké“ pojetí reflexe, úkolem může být např. Zhmotnit dojmy z výstavy/koncertu/skladby/zážitku pomocí kresby/koláže/objektu atd., následně slovně vysvětlit např. Užití barev, motivů, celkovou koncepci atd. Tvůrčí práce může pomoci k ujasnění pocitů a následné verbalizaci. Metoda je vhodná spíše k reflexi zážitku, u reflexe názoru/pocitů z jednoho konkrétní výtvarného díla může (s)vést k jeho kopírování.

### **2. Verbální metody:**

**Kolující mikrofon:** Diskusní (ale i „hodnotící“ metoda), zpravidla jsou všichni aktéři rozmístěni tak, aby na sebe vzájemně viděli. Mluví pouze ten, kdo má v ruce kolující předmět a má možnost vyjádřit své stanovisko/dojem atd. (Obměnou může být vyvolávání pomocí házení míčku náhodným žákům, pokud je skupina větší, pomůže nám to lépe udržet pozornost u žáků, kteří by se mohli nudit než na ně „dojde řada“.

**Nedokončené věty:** Úkolem žáka je dokončit větu, jejíž první část jsme pečlivě připravili (vytiskli na papír). Může nám to pomoci rozvinout názor/myšlenku/stanovisko, které by žáka samotného nenapadlo. Např. Po návštěvě výstavy rozdáme lístečky: *Myslím si, že záměr autora výstavy byl...., Nejvíce se mi na výstavě líbilo....., Kdybych měl/a výstavu na starosti já, tak bych....., Jednou věcí, kterou bych změnil/a...Z hlediska využití prostoru mi výstava připadala.....atd.* Zvolené věty můžeme přizpůsobit účelu/aktivitě/tomu, co chceme, aby následovalo...

**Dopis autorovi:** Zadáni v takovém to případě může být např. Napsat dopis autorovi námi probíraného významného uměleckého díla/kurátorovi navštívené výstavy/hudebnímu skladateli atd. Může se stát jakousi formou osobní „recenze“, z určitého hlediska může být pro žáky zřejmě méně „náročná“ a „zábavnější“ než zadání „*napište esej..., napište recenzi...*“.

## **C. Varianty hodnocení žáka učitelem v estetické výchově**

**Slovní hodnocení** (samostatný soubor ve studijních materiálech předmětu)